

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

26 kwietnia

№ 31.

Rok 1935.

TREŚĆ:

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz.: 228—	Skarbu z dnia 3 kwietnia 1935 r. o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnym pracowników „Polskiego Monopolu Tytoniowego”, „Państwowego Monopolu Spirytusowego” i „Polskiego Monopolu Solnego”	509
229—	Skarbu z dnia 9 kwietnia 1935 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o częściowej zmianie taryfy celnej wywozowej	527
230—	Skarbu z dnia 13 kwietnia 1935 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem, napojami winnymi, wódkami gatunkowymi, octem, kwasem octowym i drożdżami	527
231—	Spraw Wewnętrznych, Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 16 kwietnia 1935 r. o organizacji i trybie postępowania komisji oszczędnościowo-oddłużeniowych dla samorządu	531

228.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 3 kwietnia 1935 r.

o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnym pracowników „Polskiego Monopolu Tytoniowego”, „Państwowego Monopolu Spirytusowego” i „Polskiego Monopolu Solnego”.

Na podstawie art. 11 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy” (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 240), art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 czerwca 1932 r. o przedsiębiorstwie „Polski Monopol Solny” (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 497) i art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 586) zarządzam co następuje:

Część I.

PRZEPISY SŁUŻBOWE.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Rozporządzenie niniejsze reguluje stosunek służbowy pracowników przedsiębiorstw państwowych: „Polski Monopol Tytoniowy”, „Państwowy Monopol Spirytusowy” i „Polski Monopol Solny”, nazywanych w dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego „monopolami”, z wyjątkiem:

- robotników,
- pracowników, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy nadto tych dyrektorów monopolów, z którymi stosunek służbowy byłby zawiązany na podstawie ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Stosunek służbowy pracowników, podlegających rozporządzeniu niniejszemu, ma charakter publiczno-prawny.

§ 2. Zawiazywanie i rozwiazywanie stosunku sluzbowego z dyrektorami i wicedyrektorami monopolow oraz wydawanie w stosunku do nich wszelkich innych decyzji w sprawach objetych rozporzadzeniem niniejszem, nalezy, o ile poszczegolne przepisy nie stanowią inaczej, do Ministra Skarbu.

Zawiazywanie i rozwiazywanie stosunku sluzbowego z pozostałymi pracownikami monopolow oraz wydawanie w stosunku do nich wszelkich innych decyzji w sprawach, objetych rozporzadzeniem niniejszem, nalezy, o ile poszczegolne przepisy nie stanowią inaczej, do dykcji własciwego monopolu.

W imieniu dykcji decyzje do niej nalezace wydaje dyrektor monopolu lub w jego zastępstwie upowaznieni do tego przez dyrektora pracownicy dykcji.

§ 3. Jezeli rozporzadzenie niniejsze inaczej nie stanowi, od decyzji dykcji monopolow w sprawach, wyniklych z rozporzadzenia niniejszego, można wniesc w ciagu dni 14 odwołanie na piśmie do Ministra Skarbu, ktorego orzeczenie jest w toku instancji ostateczne.

Odwołanie nie ma mocy wstrzymujacej, jezeli rozporzadzenie niniejsze inaczej nie stanowi.

§ 4. Kandydaci do sluzby w monopolach powinni posiadac:

- 1) obywatelstwo polskie,
- 2) nieskazitelna przeszlosc,
- 3) ukończony 18 rok zycia,
- 4) kwalifikacje pod wzgledem wykształcenia i przygotowania odpowiednie do zakresu czynnosci, jakie maja peńc,
- 5) dobry stan zdrowia.

Nie mogą być przyjęte do sluzby w monopolach osoby, przeciw ktorym toczy się postępowanie karno-sadowe lub upadlosciowe, albo też o pozbawienie ich własnowolnosci oraz postępowanie dyscyplinarne, a to tak dlugo, dopoki trwa odnosne postępowanie.

Przyjęcie do sluzby osob, majacych ponad lat 40, wymaga zgody Ministra Skarbu.

§ 5. Stosunek sluzbowy pracowników monopolow zawiązuje się przez mianowanie z chwila zgłoszenia się pracownika do sluzby.

W piśmie nominacyjnem nalezy wymienic kategorie, do ktorej pracownik zostaje zaliczony (§ 9), wskazujac przytem grupe uposazenia, przyznana pracownikowi, przydzial sluzbowy pracownika oraz termin zgłoszenia się do sluzby.

§ 6. W razie niezgłoszenia się do sluzby kandydata w terminie w piśmie nominacyjnem wyznaczonym, pismo to traci waznosć.

§ 7. Pracownikom monopolow, podlegajacym przepisom niniejszego rozporzadzenia, zalicza się do czasu sluzby:

- 1) czas nieprzerwanej sluzby w monopolach podlegajacej przepisom rozporzadzenia niniejszego i
- 2) bezposrednio poprzedzajace tę sluzbę, a ciagnace się laczenie nieprzerwanie okresy:

a) polskiej sluzby państwowej zarowno o charakterze publiczno-prawnym, jak i kontraktowej w monopolach tytoniowym, spirytusowym i solnym i to zarowno w przedsiębiorstwach, wymienionych w § 1, jak i w istniejacych przed utworzeniem tych przedsiębiorstw zarzadach państwowych wymienionych monopolow,

b) sluzby robotniczej w monopolach, podlegajacej w myśl monopolowych przepisow robotniczych zaliczeniu do wyslugi emerytalnej,

c) polskiej sluzby państwowej o charakterze publiczno-prawnym w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych lub w charakterze zawodowego wojskowego.

Z okresow, wymienionych w punkcie 1 i 2 wyłącza się przy zaliczeniu do czasu sluzby:

a) ze sluzby w monopolach, podlegajacej przepisom rozporzadzenia niniejszego, czas urlopu bezpłatnego, z wyjątkiem, wskazanym w § 12, oraz okresy wyłączone od zaliczalnosci do czasu sluzby na mocy osobnych przepisow rozporzadzenia niniejszego;

b) ze sluzby kontraktowej, o ktorej mowa w ust. 1 p. 2 lit. a) paragrafu niniejszego — okresy, w czasie ktorych pracownik był zatrudniony na podstawie umowy o prace, zawartej tylko dla wykonania ściśle określonego zadania, jako też i okresy takiej pracy kontraktowej, podczas ktorej pracownik był zatrudniony tylko przez część obowiazujacych innych pracowników godzin pracy; Minister Skarbu może zezwalac na wyjątki od tego przepisu;

c) z innych okresow — czas, niepodlegajacy zaliczeniu do czasu sluzby, według przepisow własciwych dla tego stosunku sluzbowego, w ktorym pracownik pozostawal w danym okresie sluzby.

Sluzbę kontraktową, o ktorej mowa w ust. 1 p. 2 lit. a) paragrafu niniejszego, zalicza się do czasu sluzby jedynie pod warunkiem, iz pracownik, o ile nie oplacal za czas tej sluzby wkładek emerytalnych, podlegajacych na mocy obowiazujacych przepisow prawnych przekazaniu na rzecz monopolu, oplaci za czas, podlegajacy zaliczeniu do czasu sluzby, oplaty w wysokości po 8% od kwot, stanowiących w myśl § 108 podstawę wymiaru emerytury dla pracowników tej grupy uposazenia, ktora pracownik otrzymal z chwila zawiązania z nim stosunku sluzbowego, opartego na przepisach rozporzadzenia niniejszego.

O ile pomiedzy sluzbą, wymienioną w ust. 1 p. 1, a sluzbą, wymienioną w ust. 1 p. 2 paragrafu niniejszego, lub poszczegolnymi okresami tych sluzb istnialy przerwy, zaliczenie do czasu sluzby okresow sluzby przerywanej wymaga zgody Ministra Skarbu; okresow krótszych niz jeden miesiac nie uważa się za przerwe.

Dyrekcje monopolow mogą za zgodą Ministra Skarbu zaliczac do czasu sluzby na tych samych zasadach jak sluzbę kontraktową w monopolach, również sluzbę kontraktową w urzędach, instytucjach lub przedsiębiorstwach państwowych.

§ 8. Pracownicy, ktorym w myśl § 7 zalicza się do czasu sluzby okresy sluzby państwowej o charakterze publiczno-prawnym, cywilnej lub zawodo-

wej wojskowej, zachowują posiadane w tej służbie tak, jakby w niej pozostawali nadal, prawa zaliczalności do czasu służby okresów państwowego służby kontraktowej oraz służby w byłych państwach zaborczych i okresów służby samorządowej oraz pracy zawodowej.

§ 9. Pracownicy monopolów, podlegający przepisom rozporządzenia niniejszego, dzielą się na 3 kategorie:

1 — do I kategorii należą: dyrektorzy, wicedyrektorzy monopolów, szefowie działów i kierownicy biur w dyrekcjach monopolów oraz kierownicy zakładów monopolowych, pracownicy administracyjni, biurowi, gospodarczy, handlowi, techniczni, z wyjątkiem majstrów i podmajstrzych oraz inni pracownicy, pełniący funkcje analogiczne;

2 — do II kategorii należą: majstrowie i podmajstrzy;

3 — do III kategorii należą szoferzy i woźni.

Minister Skarbu może zarządzić, aby zawiązanie przez dyrekcje z pracownikami monopolów stosunku służbowego, opartego na przepisach rozporządzenia niniejszego, było poprzedzone odbyciem przez tych pracowników służby kontraktowej, w ciągu której byliby oni poddani szkoleniu na zasadach, określanych przez Ministra Skarbu.

O wyznaczeniu pracownikom przydziałów służbowych w obrębie stanowisk tej kategorii, do której pracownik został zaliczony w myśl pisma nominacyjnego, decyduje dyrekcja monopolu samodzielnie, z wyjątkiem wyznaczania przydziałów na stanowiska szefów działów i kierowników biur w dyrekcjach monopolów oraz kierowników zakładów monopolowych; obsadzanie tych stanowisk wymaga zgody Ministra Skarbu.

§ 10. Małżonkowie, krewni w linii prostej (wstępni i zstępni) lub przysposobieni, krewni w linii bocznej do 3-go oraz powinowaci do 2-go stopnia włącznie, nie mogą pracować razem w jednym dziale pracy. Pracownicy pozostający do siebie w wyżej wymienionym stosunku nie mogą również jednocześnie pracować w działach kasowych i gospodarczych z jednej, a w działach rachuby i kontroli z drugiej strony, o ile pierwsze podlegają drugim pod względem rachunkowości lub kontroli.

§ 11. W razie powołania do obowiązkowej służby wojskowej w wojsku stałym, pracownicy monopolów otrzymują bezpłatny urlop.

Pracownicy, powołani na perypodyczne ćwiczenia wojskowe, otrzymują na czas odbywania tych ćwiczeń urlop płatny.

Na wypadek powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, będą pracownicy monopolów traktowani pod względem uposażenia i trwania stosunku służbowego narówni ze stałymi funkcjonariuszami państwowymi.

§ 12. Pracownik wybrany do ciała ustawodawczego otrzymuje na czas trwania mandatu urlop

bezpłatny. Po wygaśnięciu mandatu, pracownik powraca do pełnienia obowiązków służbowych.

Czas sprawowania mandatu do ciała ustawodawczego zalicza się do czasu służby.

§ 13. Dyrekcje monopolów prowadzą dla każdego pracownika wykaz służbowy, do którego zapisuje się wszystkie istotne dane, dotyczące pracownika i przebiegu jego służby, w szczególności zaś dane, mające wpływ na wymiar zaopatrzenia emerytalnego oraz pensji wdowiej i sieroczej.

Pracownikowi przysługuje prawo przeglądania jego wykazu służbowego.

Minister Skarbu ustala wzór wykazu służbowego oraz sposób jego wypełniania i prowadzenia.

§ 14. Pracownicy monopolów otrzymują legitymacje służbowe, według wzoru ustalonego przez Ministra Skarbu.

Obowiązki.

§ 15. Pracownik powinien spełniać swe obowiązki gorliwie, sumiennie i bezstronnie, dbać o dobro instytucji oraz zachowywać się w służbie i poza służbą w sposób, odpowiadający godności instytucji i swego stanowiska.

§ 16. Pracownik obowiązany jest zapoznać się dokładnie z obowiązującymi przepisami, potrzebni do spełniania poruczonych mu czynności i nie może tłumaczyć się ich niezajomością.

Pracownik obowiązany jest przestrzegać ściśle ustanowionych przez dyrekcję monopolu godzin pracy; o ile ważne względy służbowe tego wymagają, pracownicy mogą być powoływani do pracy również poza normalnymi godzinami pracy.

§ 17. Pracownik odpowiedzialny jest za ściśle przestrzeganie obowiązujących przepisów oraz poleceń przełożonych. O ile polecenie służbowe jest w przekonaniu pracownika niezgodne z obowiązującymi przepisami lub przeciwne dobru instytucji, pracownik obowiązany jest spostrzeżenia swoje wyjawiać przełożonemu, lecz w razie potwierdzenia, zlecenie to wykonać. W tym przypadku, o ile polecenie było ustne, może pracownik żądać potwierdzenia go na piśmie.

§ 18. O zmianach stanu rodzinnego pracownik powinien w ciągu dni 30 zawiadomić dyrekcję monopolu.

Pracownik obowiązany jest wskazać władzy przełożonej miejsce swego zamieszkania i donosić o każdej jego zmianie.

§ 19. Pracownik obowiązany jest zachować w ścisłej tajemnicy wszystkie sprawy, związane z działalnością monopolu, o których powziął wiadomość, dzięki swemu stanowisku służbowemu lub dowiedział się przy wykonywaniu swych czynności służbowych, o ile władza przełożona nie zwolni go w

poszczególnych przypadkach od obowiązku zachowania tajemnicy.

Obowiązek zachowania tajemnicy ma zastosowanie wobec każdego, z kim pracownik nie jest obowiązany porozumiewać się służbowo w danych sprawach.

Obowiązek zachowania tajemnicy służbowej trwa zarówno w czasie pełnienia służby, jak i po rozwiązaniu stosunku służbowego.

Bez zezwolenia dyrekcji monopolu nie wolno pracownikowi:

a) występować w charakterze biegłego w sprawach, pozostających w bezpośrednim związku z jego zadaniami służbowymi, wyjąwszy przypadek, gdy opinii jego, jako biegłego, zażąda sąd;

b) wytaczać w prasie, ani rozgłaszać przez wystąpienia publiczne spraw, dotyczących instytucji.

§ 20. Wszelkie prośby i zażalenia w sprawach, wynikających ze stosunku służbowego, pracownik powinien wnosić w drodze służbowej na ręce bezpośredniego przełożonego, który powinien je, o ile sprawa nie należy do jego kompetencji, przedstawić bezzwłocznie władzy właściwej wraz ze swoją opinią.

Tylko w przypadkach, gdy chodzi o zażalenie na przełożonego, może pracownik wnieść zażalenie do wyższych przełożonych.

§ 21. Pracownikom I i II kategorii nie wolno żądać, ani przyjmować darów w jakiegokolwiek postaci, ofiarowywanych w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych oraz wogóle przysparzać sobie lub rodzinom jakichkolwiek korzyści przez wyzyskiwanie swego stanowiska.

Pracownikom III kategorii nie wolno żądać za spełnianie czynności służbowych jakichkolwiek korzyści lub darów, jak również przez wyzyskiwanie swego stanowiska przysparzać lub starać się o przysporzenie sobie lub rodzinie jakichkolwiek korzyści.

§ 22. Pracownik może opuścić służbę bez zezwolenia władzy przełożonej tylko w razie choroby lub innej nieprzewidzianej nagłej i ważnej przeszkody. O takich przypadkach powinien natychmiast zawiadomić swego bezpośredniego przełożonego.

Władza może zażądać od pracownika udowodnienia przeszkody w pełnieniu obowiązków służbowych, a w przypadku choroby zażądać udowodnienia niezdolności do pracy, stwierdzonej przez instytucję ubezpieczenia na wypadek choroby.

W razie gdy nieobecność pracownika w służbie z powodu choroby lub macierzyństwa trwa dłużej niż 3 miesiące, pracownik otrzymywać będzie uposażenie zmniejszone o kwoty, jakie otrzymał tytułem zasiłku z instytucji ubezpieczenia na wypadek choroby; postanowienie to nie dotyczy zasiłków wypłacanych na podstawie art. 105 p. 3 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) matkom karmiącym.

§ 23. Pracownikowi nie wolno przyjmując zajęcia ubocznego, przynoszącego mu jakąkolwiek korzyść,

bez zezwolenia dyrekcji monopolu lub, jeśli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, bez zezwolenia Ministra Skarbu.

§ 24. Pracownik obowiązany jest o spostrzeżonych nadużyciach służbowych pracowników monopolu, bez względu na zajmowane przez nich stanowisko, donieść bezzwłocznie na piśmie swemu bezpośredniemu przełożonemu, a gdyby nadużycia tego dopuścił się bezpośredni przełożony — przełożonym wyższym.

Prawa.

§ 25. Pracownicy otrzymują uposażenie według norm, ustalonych w części III rozporządzenia niniejszego.

§ 26. Pracownicy mają prawo do odprawy albo zaopatrzenia emerytalnego, pozostałe zaś po nich wdowy i sieroty — prawo do pensji wdowiej lub sieroczej, według zasad, określonych w części IV rozporządzenia niniejszego.

W razie, gdy pracownikowi lub pozostałej po nim wdowie lub sierotom przysługiwać będzie prawo do otrzymywania niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego albo pensji wdowiej bądź sieroczej, opartych na rozporządzeniu niniejszym, także prawo do renty z tytułu ubezpieczenia od wypadków i chorób zawodowych lub z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, przyznawanych w myśl przepisów ogólnych o ubezpieczeniu społecznym, zaopatrzenia emerytalnego bądź pensje wdowie i sieroce, przewidziane w rozporządzeniu niniejszym, będą zmniejszane o kwoty rent i dodatków do rent, wypłacanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym.

§ 27. W przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, dyrekcje monopolów mogą przyznawać pracownikom zaliczki na uposażenie w wysokości i według zasad, które określi Minister Skarbu.

Zaliczki na uposażenie dyrektorom i wicedyrektorom monopolów przyznaje Minister Skarbu.

§ 28. Pracownikom monopolów przysługuje prawo korzystania z następujących urlopów wypoczynkowych:

1) pracownikom I-ej i II-ej kategorii do 10 lat służby przez 4, ponad 10 — 20 lat służby przez 5, ponad 20 lat służby przez 6 tygodni;

2) pracownikom III-ej kategorii do 10 lat służby przez 2, ponad 10 — 20 lat służby przez 3, a ponad 20 lat służby przez 4 tygodnie.

Prawo do urlopu wypoczynkowego pracownik nabywa po rocznym okresie służby.

Urlopy wypoczynkowe mogą być z ważnych względów służbowych w każdym czasie przerwane lub przeniesione na inny czas w obrębie tego samego roku kalendarzowego.

Pracownikowi, którego odwołano z urlopu, należy zwrócić koszty podróży w obie strony, spowodowane przerwaniem urlopu według norm, ustalonych dla podróży służbowych.

§ 29. Pracownik może otrzymać urlop w celu załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych na czas nieprzekraczający jednego roku.

Za czas takiego urlopu ponad dwa miesiące wstrzymuje się uposażenie służbowe i czasu tego nie zalicza się do czasu służby.

§ 30. Pracownik może otrzymać urlop dla poratowania zdrowia.

Pracownik-kobieta, pozostająca w ciąży, ma prawo do otrzymania urlopu z chwilą, gdy według świadectwa lekarskiego rozwiązanie jest spodziewane nie później, niż za 6 tygodni; po porodzie przysługuje jej prawo do dalszego 6-tygodniowego urlopu.

Gdy urlop dla poratowania zdrowia łącznie z okresem nieobecności z powodu choroby lub sama nieobecność z powodu choroby trwa dłużej niż 12 miesięcy, za dalszą część urlopu bądź też nieobecności nie wypłaca się uposażenia i czasu tego urlopu lub nieobecności nie zalicza się do czasu służby.

Przy obliczaniu 12-miesięcznego czasu trwania urlopu lub choroby, liczy się jako przerwy tylko te okresy służby czynnej, które wynoszą przynajmniej połowę poprzedniej nieobecności z powodu urlopu lub choroby.

Zmiany i rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 31. Pracownik może być przenoszony ze względów służbowych ze stanowiska na stanowisko w tym samym lub innym monopolu i w tej samej lub innej miejscowości.

Przeniesienia w obrębie stanowisk jednego i tego samego monopolu zarządza dyrekcja tego monopolu, przeniesienia do innego monopolu zarządza Minister Skarbu.

Przeniesienia z urzędu nie mogą pozbawić pracownika posiadanej grupy uposażenia i nie mogą powodować przesunięcia pracownika do niższej kategorii pracowników (§ 9).

Pracownicy przeniesieni do służby w innym monopolu, zachowują ciągłość służby wraz z wszystkimi prawami, nabytymi w czasie służby w poprzednim monopolu.

§ 32. Dyrekcji monopolu, lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolu, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo rozwiązywania stosunku służbowego z pracownikami monopolu, przy zachowaniu następujących terminów wypowiedzenia im tego stosunku:

a) o ile chodzi o pracowników I-ej i II-ej kategorii: w pierwszych trzech miesiącach służby tych pracowników za dwutygodniowym wypowiedzeniem, w dalszych okresach służby za 3-miesięcznym wypowiedzeniem;

b) o ile chodzi o pracowników III-ej kategorii: w pierwszym roku służby za dwutygodniowym wypowiedzeniem, w dalszych okresach służby za miesięcznym wypowiedzeniem.

Wypowiedzenie stosunku służbowego nie może nastąpić w czasie urlopu lub choroby pracownika,

wykluczenia go od zajęć przez władzę sanitarną oraz podczas odbywania służby wojskowej. Wyjątek stanowi przypadek, gdy nieobecność pracownika z powodu choroby trwa 12 miesięcy; rozwiązanie stosunku służbowego może wówczas nastąpić nawet bez wypowiedzenia.

Jeżeli pracownik zachorował po wypowiedzeniu stosunku służbowego, stosunek ten rozwiązuje się z upływem okresu wypowiedzenia.

Terminy miesięczne wypowiedzenia powinny odpowiadać miesiącom kalendarzowym.

W razie rozwiązania stosunku służbowego z pracownikiem na podstawie postanowień paragrafu niniejszego, pracownik może być niezwłocznie zwolniony ze służby za zapłatą przypadającego mu za okres wypowiedzenia uposażenia. Pracownik zwolniony otrzymuje niezależnie od ewentualnej zapłaty za okres wypowiedzenia, odprawę bądź zaopatrzenie emerytalne według zasad, ustalonych w części IV-ej rozporządzenia niniejszego.

§ 33. Pracownicy I-ej i II-ej kategorii mogą w każdym czasie wypowiedzieć stosunek służbowy na 3 miesiące naprzód, a w ciągu pierwszych trzech miesięcy służby na 2 tygodnie naprzód, pracownicy III-ej kategorii na 1 miesiąc naprzód, a w ciągu pierwszego roku służby na 2 tygodnie naprzód.

Terminy miesięczne wypowiedzenia powinny odpowiadać miesiącom kalendarzowym.

Dyrekcja monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, Minister Skarbu może na prośbę pracownika, o ile względy służbowe na to pozwalają, zwolnić go od obowiązku dotrzymania powyższych terminów.

Przez dobrowolne wystąpienie ze służby pracownik i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego, z wyjątkiem praw, nabytych ewentualnie w myśl postanowień § 96 pkt. b.

§ 34. W razie śmierci pracownika mają zastosowanie do wdowy i sierot po nim pozostałych przepisy części IV-ej rozporządzenia niniejszego.

§ 35. Pracownicy powinni przed zwolnieniem ze służby przekazać swe czynności w należyтым porządku osobie, wskazanej przez władzę służbową, uregulować swe zobowiązania wobec monopolu oraz zwrócić legitymację i inne dokumenty, służące do wykonywania uprawnień służbowych.

Dopiero po zupełnem uregulowaniu tych spraw, może pracownik otrzymać odprawę bądź zaopatrzenie emerytalne.

§ 36. Samowolne porzucenie służby przez pracownika pociąga za sobą wydalenie go ze służby bez postępowania dyscyplinarnego z utratą wszelkich praw, wynikających ze stosunku służbowego.

§ 37. Minister Skarbu może zarządzić rozwiązanie bez wypowiedzenia stosunku służbowego z pracownikami monopolów, opartego na przepisach roz-

porządzenia niniejszego, powołując ich równocześnie do służby państwowej w podległym sobie dziale zarządu państwowego.

Przeniesienie do służby państwowej, o którym mowa w ustępie poprzedzającym, o ile następuje bez zgody pracownika, może być zarządzane tylko pod warunkiem, iż pracownik otrzyma przy powołaniu go do służby państwowej grupę uposażenia funkcjonariuszów państwowych, zapewniającą mu podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego nie niższą, aniżeli w służbie monopolowej.

W razie rozwiązania stosunku służbowego z pracownikiem w sposób przewidziany w paragrafie niniejszym, pracownik nie ma prawa ani do zapłaty za czas wypowiedzenia, ani do odprawy bądź zaopatrzenia emerytalnego, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym.

§ 38. Mianowanie pracownika będzie uznane za nieważne, a pracownik wydalony ze służby, jeżeli mianowanie uzyskał na podstawie dokumentów fałszywych lub nieważnych, albo gdy wyjdą najaw okoliczności, niedopuszczające, w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego, przyjęcia do służby.

Wydalenie powoduje utratę wszelkich praw, zarówno dla pracownika, jak i jego rodziny.

§ 39. Pracownik skazany prawomocnie wyrokiem sądu karnego, o ile ze skazaniem jest połączona kara dodatkowa utraty praw publicznych, zostaje wydalony ze służby z pozbawieniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego, bądź odprawy.

Cz ę ść II.

Odpowiedzialność służbowa.

§ 40. Pracowników, którzy naruszają obowiązki swego stanowiska przez czyn, zaniechanie lub zaniedbanie, pociąga się, niezależnie od ich ewentualnej odpowiedzialności sądowej, karnej lub cywilnej, do odpowiedzialności służbowej — dyscyplinarnej lub porządkowej — według przepisów rozporządzenia niniejszego.

§ 41. Pracownik ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za występki służbowe, odpowiedzialność zaś porządkową za wykroczenia służbowe.

Występkiem służbowym jest także naruszenie obowiązków służbowych, które naraża na szkodę interes publiczny lub dobro instytucji.

Inne naruszenia obowiązków służbowych, nieposiadające tych cech, stanowią wykroczenia służbowe.

Zbieg kilku wykroczeń lub ich powtarzanie się, jak również popełnienie wykroczenia wśród okoliczności szczególnie obciążających, mogą być uznane za występki służbowe.

§ 42. Za wykroczenia służbowe nakłada się karę porządkową nagany.

§ 43. Za występki służbowe mogą być nakładane następujące kary:

1) czasowe obniżenie uposażenia, nie więcej niż o 10% i na okres nie dłuższy od 1 roku;

2) obniżenie pracownikowi grupy uposażenia o jedną lub dwie;

3) wydalenie ze służby ze zmniejszeniem lub pozbawieniem zaopatrzenia emerytalnego bądź odprawy.

Pracownik, na którego nałożono karę wymienioną w p. 2, nie może otrzymać wyższej grupy uposażenia wcześniej, aniżeli po upływie jednego roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, nakładającego karę.

Kary dyscyplinarne wpisuje się do wykazu służbowego pracownika, a odpis orzeczenia dyscyplinarnego dołącza się do jego akt osobowych.

§ 44. Do orzekania o winie i nałożeniu na pracownika kary porządkowej w przypadkach odpowiedzialności porządkowej, powołana jest dyrekcja monopolu, lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, Minister Skarbu.

Od orzeczeń nakładających kary porządkowe niema odwołania.

Przed wydaniem takiego orzeczenia, należy dać pracownikowi możliwość usprawiedliwienia się.

§ 45. Do orzekania o winie pracownika i nakładania na niego kar dyscyplinarnych w wypadkach odpowiedzialności dyscyplinarnej powołane są komisje dyscyplinarne, a mianowicie:

1) komisja dyscyplinarna monopolu dla wszystkich pracowników monopolu z wyjątkiem dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, orzekająca w I instancji;

2) komisja dyscyplinarna przy Ministerstwie Skarbu dla dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, orzekająca w I instancji;

3) odwoławcza komisja dyscyplinarna przy Ministerstwie Skarbu dla wszystkich pracowników monopolów, orzekająca w II instancji.

Od orzeczeń komisji dyscyplinarnych, wydanych w I instancji przysługuje rzecznikowi dyscyplinarnemu i obwinionemu prawo odwołania się do odwoławczej komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu we wszystkich przypadkach, z wyjątkiem tych, co do których rozporządzenie niniejsze stanowi inaczej.

Orzeczenia odwoławczej komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu są ostateczne.

Odwołanie od orzeczeń komisji dyscyplinarnych, wydanych w I instancji wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

Komisje dyscyplinarne działają na podstawie przepisów postępowania dyscyplinarnego, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym.

Orzeczenia komisji, uwalniające pracownika od odpowiedzialności dyscyplinarnej, nie tamują możliwości ewentualnego pociągnięcia pracownika do odpowiedzialności porządkowej.

§ 46. Członkom rodziny pracownika, na którego nałożono karę pozbawienia prawa do zaopatrzenia emerytalnego, dykcja monopolu, za zgodą Ministra Skarbu, może, w razie okoliczności, zasługujących na szczególne uwzględnienie, przyznać stały zasiłek na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać normalnej ich pensji wdowiej lub sieroczej.

Zasiłek taki przyznać można już z chwilą wstrzymania wypłaty uposażenia pracownikowi wydalonemu ze służby.

Do powyższego zasiłku mają zastosowanie postanowienia części IV rozporządzenia niniejszego, dotyczące utraty prawa do pensji wdowiej lub sieroczej.

§ 47. Jeżeli naruszenie obowiązków służbowych ma cechę czynu karygodnego, zagrożonego powszechnymi ustawami karnymi, dykcja monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, Minister Skarbu wnosi doniesienie karne do właściwej władzy sądowej.

§ 48. Emeryci monopolów mogą być pociągnięci do odpowiedzialności za występki służbowe, popełnione w czasie służby czynnej.

O ile chodzi o naruszenie tajemnicy służbowej, odpowiadają również w przypadku dopuszczenia się go po zwolnieniu ze służby.

Nakładanie kar na emerytów należy do tej komisji dyscyplinarnej, której orzecznictwu podlegali w chwili przeniesienia na emeryturę. Komisja ta może w stosunku do emerytów wymierzać tylko kary częściowego lub całkowitego pozbawienia prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

Od orzeczeń komisji dyscyplinarnych wydanych w I instancji przysługuje emerytowi oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu prawo odwołania się do odwoławczej komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu dla wszystkich pracowników monopolów.

Postanowienia rozporządzenia niniejszego, normujące tryb postępowania dyscyplinarnego przeciwko pracownikom monopolów, mają analogiczne zastosowanie także do emerytów.

§ 49. Naruszenia obowiązków służbowych ulegają przedawnieniu, jeżeli w przeciągu lat 5 od chwili ich popełnienia pracownikowi nie wymierzono kary porządkowej lub nie pociągnięto go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Jeżeli jednak przewinienie zawiera znamiona przestępstwa karnego, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie karne.

§ 50. Gdy przeciwko pracownikowi wdrożono postępowanie sądowo-karne lub dochodzenie z powodu obwinienia go o naruszenie obowiązków służbowych, dykcja monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów, Minister Skarbu może w każdej chwili zawiesić go w pełnieniu czynności służbowych, o ile ze względu na rodzaj i doniosłość popełnionego przestępstwa lub naruszenia obowią-

ków służbowych, wskazane jest natychmiastowe usunięcie pracownika od wykonywania obowiązków.

Pracownika zakładu monopolowego może zawiesić tymczasowo w pełnieniu czynności służbowych również kierownik zakładu, jeżeli ze względu na rodzaj naruszenia obowiązków służbowych konieczne jest natychmiastowe usunięcie pracownika od wykonywania tych obowiązków.

Przeciw takiemu zarządzeniu może pracownik w przeciągu dni 5, licząc od dnia następującego po dniu zawiadomienia o zawieszeniu, wnieść odwołanie do dykcji monopolu. Odwołanie nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego zarządzenia.

W analogicznych przypadkach służy prawo do tymczasowego zawieszenia w służbie również organom, którym powierzono przeprowadzenie inspekcji lub dochodzenia; zarządzone jednak w ten sposób tymczasowe zawieszenie może znieść władza przełożona nad organami, przeprowadzającymi inspekcję lub dochodzenie.

Zawieszenie w służbie przez dykcję monopolu lub Ministra Skarbu nie podlega zaskarżeniu.

O ile względem pracownika zarządzone tymczasowe aresztowanie, należy pracownika natychmiast zawiesić w pełnieniu służby.

§ 51. Zawieszenie pracownika w pełnieniu służby kończy się po uprawomocnieniu się orzeczenia o winie i karze, nałożonej na pracownika.

Dykcja monopolu bądź też, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, Minister Skarbu może jednak, w razie stwierdzenia, że przyczyny, które spowodowały zawieszenie, odpadły wcześniej, uchylić zawieszenie bezzwłocznie po ustaniu tych przyczyn.

Na czas trwania zawieszenia uposażenie pracownika może być ograniczone do połowy.

§ 52. Jeżeli pracownik został skazany na karę, wymienioną w p. 2 lub 3 § 43, czasu zawieszenia w służbie nie zalicza się do czasu służby, jak również nie wypłaca się pracownikowi części uposażenia wstrzymanej przez czas zawieszenia. W przeciwnym razie czas zawieszenia liczy się do czasu służby czynnej, a oprócz tego należy wypłacić część uposażenia wstrzymaną przez czas zawieszenia.

Organizacja komisji dyscyplinarnych i postępowanie dyscyplinarne.

§ 53. Komisje dyscyplinarne (§ 45) składają się każda z przewodniczącego, jego zastępców i członków powoływanych na trzy lata.

Przewodniczącego, zastępców i członków komisji dyscyplinarnej monopolu powołuje Minister Skarbu na wniosek dyrektora monopolu z pośród pracowników monopolu.

Przewodniczącego, zastępców i członków komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu dla dyrektorów i wicedyrektorów monopolów powołuje Minister Skarbu z pośród urzędników Ministerstwa

Skarbu oraz z pośród dyrektorów i wicedyrektorów monopolów.

Przewodniczącego, zastępców i członków odwoławczej komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu dla wszystkich pracowników monopolów powołuje Minister Skarbu z pośród urzędników Ministerstwa Skarbu oraz pracowników monopolów.

Na stanowiska przewodniczących komisji dyscyplinarnych i ich zastępców, wyznaczani będą w miarę możliwości urzędnicy i pracownicy z wykształceniem prawniczym.

§ 54. Członkowie komisji dyscyplinarnych są w wykonywaniu swoich funkcji samodzielni i niezależni.

Komisje dyscyplinarne obradują i orzekają w kompletach złożonych z przewodniczącego komisji lub jego zastępcy i dwóch członków. Skład kompletów wyznacza przewodniczący komisji.

Uchwały zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje na końcu.

§ 55. W celu strzeżenia dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkom służbowym, władze, przy których czynne są komisje, wyznaczają z grona swych pracowników rzeczników dyscyplinarnych z odpowiednią liczbą zastępców.

Obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego jest przy przeprowadzaniu postępowania dyscyplinarnego stać na straży dobra służby, ścisłego wykonywania obowiązków służbowych przez pracowników monopolów oraz godności i powagi stanowiska.

Rzecznicy dyscyplinarni działają w ścisłej zależności od swych władz przełożonych.

Komisje dyscyplinarne podejmują każdą uchwałę nie inaczej, jak po wysłuchaniu zdania rzecznika dyscyplinarnego; przy naradach i głosowaniu kompletu orzekającego rzecznik nie może być obecny.

§ 56. Pracownikowi pociągniętemu do odpowiedzialności wolno przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnym obrońcę z pośród pracowników monopolów, funkcjonariuszów skarbowych albo pracowników instytucji i przedsiębiorstw państwowych, podległych Ministrowi Skarbu.

Na prośbę obwinionego może mu być przydany zamiast obrońcy z wyboru obrońca z urzędu, którego wyznacza dyrekcja monopolu z grona pracowników monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, Minister Skarbu z grona urzędników Ministerstwa Skarbu.

Pracownikowi nie wolno nie podjąć się obrony, jeżeli został ustanowiony obrońcą z urzędu.

Ani w przypadku dobrowolnego przyjęcia obrony, ani w razie ustanowienia go obrońcą z urzędu pracownik nie może przyjmować za to wynagrodzenia.

Obrońca obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystkie informacje, udzielone mu poufnie z tytułu obrony.

Koszty poniesione przez obrońcę z urzędu w interesie obrony zwraca dyrekcja monopolu.

W razie sporu o wysokość tych kosztów decyduje ostatecznie właściwa komisja dyscyplinarna.

§ 57. Członków komisji dyscyplinarnej i rzecznika dyscyplinarnego można wyłączyć od udziału w sprawie w przypadkach i na zasadach przewidzianych w kodeksie postępowania karnego przy wyłączaniu sędziów i prokuratorów.

§ 58. Całe postępowanie dyscyplinarne powinno być otoczone jak najściślejszą tajemnicą.

Uchwały i orzeczenia komisji dyscyplinarnych można ogłaszać jedynie za zezwoleniem władz, przy których czynne są komisje.

§ 59. Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko pracownikowi należy do dyrekcji monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów — do Ministra Skarbu.

W razie powzięcia takiej decyzji, dyrekcja monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów, Minister Skarbu przekazuje materiały, na podstawie których decyzję powzięto, podległemu sobie rzecznikowi dyscyplinarnemu, zarządzając sformułowanie przez niego wniosku o ukaranie pracownika i przekazanie tego wniosku wraz z aktami sprawy właściwej komisji dyscyplinarnej.

Wniosek o ukaranie ma zawierać:

- a) imię i nazwisko oraz dane osobowe obwinionego pracownika,
- b) dokładne określenie zarzucanego występku służbowego ze wskazaniem czasu, miejsca i innych okoliczności jego popełnienia,
- c) wymienienie proponowanej kary dyscyplinarnej,
- d) uzasadnienie obwinienia.

Wniosek w razie potrzeby ma zawierać ponadto wykaz świadków i znawców, których wezwania na rozprawę żąda rzecznik dyscyplinarny; nadto mają być w nim wskazane inne dowody, których przeprowadzenie na rozprawie dyscyplinarnej rzecznik uważa za potrzebne.

Rzecznik dyscyplinarny dołącza do wniosku o ukaranie decyzję, zarządzającą wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Dyrekcji monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, Ministrowi Skarbu służy w każdym stadium postępowania dyscyplinarnego, aż do wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną, prawo cofnięcia decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego i tem samem umorzenia sprawy dyscyplinarnej; o ile jednak rzecznik dyscyplinarny przesłał już komisji dyscyplinarnej wniosek o ukaranie, cofnięcie decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego wymaga zgody obwinionego pracownika.

§ 60. Komisja dyscyplinarna po otrzymaniu wniosku o ukaranie uchwała bez udziału stron:

- a) bądź przeprowadzenie dochodzeń uzupełniających,
- b) bądź przekazanie sprawy do rozprawy dyscyplinarnej.

W razie powzięcia przez komisję uchwały, zarządzającej przeprowadzenie dochodzeń uzupełniających, komisja zwraca się o przeprowadzenie takich dochodzeń we wskazanym przez siebie kierunku do dyirekcji monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, do Ministra Skarbu.

O ile takie uzupełniające dochodzenia zarządzo-no, komisja podejmuje dalsze uchwały dopiero po zaznajomieniu się rzecznika dyscyplinarnego z wynikami tych dochodzeń i złożeniu przez niego bądź nowego wniosku o ukaranie pracownika, bądź też oświadczenia, iż podtrzymuje wniosek złożony poprzednio.

§ 61. Jeżeli naruszenie obowiązków służbowych ma cechy czynu karygodnego, zagrożonego powszechnymi ustawami karnymi, komisja dyscyplinarna czyni doniesienie karne, o ile tego nie uczyniła już władza służbowa.

Aż do ostatecznego zakończenia postępowania sądowo-karnego, postępowanie dyscyplinarne może być uchwałą komisji zawieszono.

§ 62. Po powzięciu przez komisję uchwały o przekazaniu sprawy do rozprawy dyscyplinarnej przewodniczący komisji dyscyplinarnej zawiadamia o tem obwinionego pracownika z równoczesnym doręczeniem mu odpisu wniosku rzecznika dyscyplinarnego o ukaranie i udzieleniem listy członków kompletu orzekającego.

Listę członków kompletu orzekającego przewodniczący komisji przesyła równocześnie rzecznikowi dyscyplinarnemu.

Rzecznik dyscyplinarny i obwiniony pracownik mają prawo w ciągu dni 8 po doręczeniu listy członków kompletu orzekającego składać umotywowane wnioski o wyłączenie poszczególnych członków w myśl postanowień § 57. To samo prawo przysługuje obwinionemu co do ewentualnego wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego.

W tymże czasie obwiniony lub jego obrońca mają prawo przeglądać akta sprawy oraz składać wnioski o powołanie na rozprawę świadków lub znawców oraz przeprowadzenie na rozprawie określonych dowodów.

§ 63. Dzień rozprawy dyscyplinarnej wyznacza przewodniczący komisji dyscyplinarnej, wzywając do stawienia się na ten termin obwinionego, rzecznika dyscyplinarnego oraz świadków i znawców.

O ile ustanowiono obrońcę, wzywa się go również do rozprawy.

Niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje przeprowadzenia rozprawy.

§ 64. Rozprawa dyscyplinarna odbywa się wyłączenie przy udziale członków kompletu orzekającego, protokółanta wyznaczonego przez władzę, przy której czynna jest komisja, stron oraz świadków i znawców.

Rozprawę dyscyplinarną rozpoczyna się odczytaniem wniosku rzecznika dyscyplinarnego o ukaranie, potem następuje przesłuchanie obwinionego,

świadków i znawców oraz w miarę potrzeby odczytanie protokółów dochodzeń, jak również i innych ważniejszych dla sprawy akt i dokumentów.

Po zamknięciu postępowania dowodowego następują wywody i wnioski rzecznika dyscyplinarnego tudzież obwinionego i jego obrońcy.

Stronie obwinionej w każdym przypadku służy ostatni głos.

§ 65. Komisja dyscyplinarna może przy rozstrzygnięciu sprawy opierać się tylko na faktach i okolicznościach, które ujawniono na rozprawie dyscyplinarnej i na ich podstawie wydaje orzeczenie według swego przekonania.

Orzeczenie powinno zawierać:

- 1) Dzień wydania orzeczenia.
- 2) Wymienienie komisji dyscyplinarnej oraz kompletu orzekającego, protokółanta i rzecznika dyscyplinarnego.
- 3) Imię i nazwisko oraz stanowisko i siedzibę służbową obwinionego.
- 4) Przedmiot obwinienia.
- 5) Sentencję orzeczenia.
- 6) Uzasadnienie orzeczenia.

W sentencji orzeczenia komisja dyscyplinarna bądź uwalnia pracownika od zarzuczonego mu popełnienia występku służbowego, albo uznaje go winnym i nakłada jedną z kar dyscyplinarnych.

Sentencję przewodniczący ogłasza stronom zaraz po naradzie i po głosowaniu kompletu orzekającego, rozstrzygającego sprawę.

Odpis orzeczenia, które ma być przygotowane w ciągu 8 dni po ogłoszeniu sentencji, doręcza się rzecznikowi i obwinionemu.

Orzeczenie podpisuje przewodniczący i członkowie kompletu orzekającego.

§ 66. Z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej sporządza się protokół, w którym zapisać należy datę, miejsce rozprawy, nazwiska członków kompletu orzekającego oraz protokółanta, stron, ich zastępców oraz treści dokładnie przebiegu rozprawy.

Protokół podpisują przewodniczący kompletu orzekającego i protokółant.

§ 67. Odwołania od orzeczeń komisji dyscyplinarnej, wydanych w I instancji do odwoławczej komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu dla wszystkich pracowników monopolów mogą być wnoszone w ciągu 8 dni po dniu doręczenia stronie odpisu orzeczenia; odwołania powinny być wnoszone na ręce przewodniczącego właściwej komisji dyscyplinarnej I instancji, który przesyła je wraz z właściwymi aktami sprawy do odwoławczej komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu dla wszystkich pracowników monopolów.

§ 68. Odwoławcza komisja dyscyplinarna przy Ministerstwie Skarbu dla wszystkich pracowników monopolów przeprowadza rozprawę dyscyplinarną i wydaje orzeczenie, stosując analogicznie przepisy

o rozprawie dyscyplinarnej i orzekaniu w komisji dyscyplinarnej I instancji.

§ 69. Orzeczenia komisji dyscyplinarnych I instancji, niezaskarżone w terminie przepisany, stają się prawomocne z upływem tego terminu, orzeczenia zaś odwoławczej komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Skarbu dla wszystkich pracowników monopolów — niezwłocznie po ich ogłoszeniu.

Prawomocne orzeczenia dyscyplinarne podlegają wykonaniu przez dyrekcję monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, przez Ministra Skarbu; w tym celu przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła dyrekcji lub Ministrowi Skarbu odpis orzeczenia dyscyplinarnego, stwierdzając prawomocność orzeczenia.

Odpis prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego dołącza się do akt osobowych.

§ 70. Na żądanie pracownika, skazanego na jedną z kar dyscyplinarnych lub na żądanie ustawowych spadkobierców pracownika, można wznowić postępowanie nawet po wykonaniu kary, o ile osoby te przedstawią takie nowe fakty lub środki dowodowe, nieznanne w poprzednim postępowaniu, które same przez się lub w związku z faktami poprzednio ustalonymi lub dowodami poprzednio zebranymi, mogą spowodować uwolnienie od zarzutu popełnienia występku służbowego lub nałożenie kary łagodniejszej.

§ 71. Żądanie wznowienia postępowania wnieść należy do tej komisji dyscyplinarnej, która wydała orzeczenie.

Komisja ta rozstrzyga bez udziału stron o dopuszczalności wznowienia.

Decyzja komisji nie ulega zaskarżeniu.

§ 72. Dopuszczenie wznowienia postępowania wstrzymuje wykonanie kary. Komisja dyscyplinarna zarządza w razie potrzeby uzupełnienie lub przeprowadzenie nowych dochodzeń, poczem przekazuje sprawę do rozprawy dyscyplinarnej.

§ 73. O ile po wznowieniu postępowania dyscyplinarnego uniewinniono pracownika lub nałożono na niego karę łagodniejszą od wymierzonej pierwotnie, dyrekcja monopolu, w którym pracownik pozostaje lub ostatnio pozostawał na służbie, obowiązana jest zwrócić pracownikowi lub w razie jego śmierci, członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego lub sierociego to, co pracownik lub wymienieni członkowie rodziny wskutek poprzedniego skazania stracili z dochodów służbowych lub zaopatrzenia.

§ 74. W razie śmierci obwinionego, postępowanie dyscyplinarne bez względu na stadium, w którym się znajduje, ulega umorzeniu, może być jednak przeprowadzone na żądanie ustawowych spadkobierców zmarłego.

Rozwiązanie stosunku służbowego nie powoduje umorzenia postępowania dyscyplinarnego.

Część III.

Przepisy uposażeniowe.

§ 75. Ustanawia się dla pracowników monopolów 16 grup uposażenia, do których przywiązane jest następujące uposażenie zasadnicze:

w grupie „A”	—	1.600	złoty	miesięcznie
” „B”	—	1.250	”	”
” 1	—	1.000	”	”
” 2	—	850	”	”
” 3	—	725	”	”
” 4	—	625	”	”
” 5	—	525	”	”
” 6	—	440	”	”
” 7	—	370	”	”
” 8	—	310	”	”
” 9	—	265	”	”
” 10	—	220	”	”
” 11	—	180	”	”
” 12	—	155	”	”
” 13	—	130	”	”
” 14	—	100	”	”

§ 76. Pracownicy monopolów zatrudnieni w m. st. Warszawie otrzymują 10% dodatek do płac określonych w § 75.

§ 77. Pracownicy zajmujący niżej wymienione stanowiska otrzymują dodatek funkcyjny w następującej wysokości:

	zł miesięcznie
a) dyrektorzy monopolów	1.200
b) wicedyrektorzy „	600
c) szefowie działów i szefowie wydzielonych biur osobowych w dyrekcjach monopolów	300 — 400
d) kierownicy biur, inspektorzy i eksperci w dyrekcjach monopolów	150 — 300
e) dyrektorzy monopolowych zakładów produkcji (wytwórni)	100 — 400
f) kierownicy pozostałych zakładów monopolowych (sprzedaży uprawy tytoniu i t. p.)	50 — 200

O wysokości dodatków funkcyjnych, określonych w p. c) i d) decyduje Minister Skarbu, o wysokości zaś dodatków określonych w p. e) i f) — dyrekcja monopolu.

Dodatki funkcyjne nie przysługują pracownikom, zawieszonym w pełnieniu służby oraz tym, którym pełnienie obowiązków na wymienionych w ust. 1 stanowiskach zostało powierzono tylko zastępczo.

§ 78. Niezależnie od uposażenia unormowanego w §§ 75, 76 i 77 pracownikom monopolów mogą być przyznawane nagrody pieniężne za szczególnie dodatnie wyniki pracy lub za pracę poza normalnymi godzinami służbowymi. Nagrody pieniężne

przyznaje dyrektorom i wicedyrektorom monopolów Minister Skarbu, innym pracownikom monopolów — dyrekcje monopolów.

§ 79. Uposażenie, zasiłki i nagrody pieniężne, wypłacane na zasadzie rozporządzenia niniejszego, wolne są od państwowego podatku dochodowego i opłaty emerytalnej (art. 8 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663).

§ 80. Przyznanie pracownikowi określonej grupy uposażenia powinno być dokonywane w drodze zarządzenia pisemnego.

Posunięcie pracownika do wyższej grupy uposażenia wymaga zgody Ministra Skarbu w przypadkach, gdy pracownik miałby awansować więcej niż o jedną grupę uposażenia lub też, gdy awansowanie miałoby nastąpić wcześniej niż po upływie roku od przyznania pracownikowi posiadanej grupy uposażenia.

§ 81. Uposażenie pracowników monopolów płatne jest w terminie, ustalonym dla wypłaty uposażeń funkcjonariuszów państwowych.

Prawo do otrzymania uposażenia powstaje dla wstępujących do służby w monopolach od dnia faktycznego objęcia służby, przyczem uposażenie za czas do pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dziennej po 1/30 części uposażenia miesięcznego.

W razie powstania warunków, uzasadniających zmianę uposażenia, nowe uposażenie przysługuje pracownikowi od najbliższego terminu płatności.

§ 82. Pracownicy zwolnieni ze służby zatrzymują uposażenie pobrane za miesiąc, w którym stosunek służbowy został rozwiązany, choćby rozwiązanie tego stosunku nastąpiło nie z końcem, a w ciągu danego miesiąca.

Ta sama zasada ma zastosowanie w razie wygaśnięcia stosunku służbowego przez śmierć pracownika.

Pracownicy wydaleny ze służby oraz ci, którzy porzucili służbę samowolnie, obowiązani są do zwrotu uposażenia wypłaconego za czas po dniu wydalenia lub porzucenia służby.

§ 83. Z uposażenia mogą być dokonywane potrącenia na podstawie:

- 1) postanowień ustawowych,
- 2) tytułów egzekucji sądowej, zaopatrzonych klauzulą wykonalności,
- 3) zarządzeń władz administracyjnych lub dyrekcji monopolu.

Na podstawie zarządzeń, o których mowa w punkcie 3, potrącenia mogą być dokonywane jedynie w celu zaspokojenia roszczeń:

- 1) Skarbu Państwa z tytułu należności i danin,
- 2) monopolu z tytułu stosunku służbowego,

Roszczeniom Skarbu Państwa tudzież monopolu służy, bez względu na czas ich powstania, pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi roszczeniami. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które powinny być traktowane narówni z roszczeniami Skarbu Państwa i monopolu.

Co do dopuszczalności i wysokości potrąceń należy stosować przepisy, dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej. Nie dotyczy to następujących należności, które można potrącać w całości niezależnie od potrąceń z innego tytułu:

- 1) rat zaliczek na uposażenie;
- 2) opłat za świadczenia Skarbu Państwa lub monopolu.

Potrącenia skutecznie władza asygnująca uposażenie.

§ 84. Roszczenia pracowników monopolu, wynikające z tytułu uposażenia, przedawniają się po upływie lat trzech od dnia powstania tytułu prawnego.

Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez pracownika u władzy asygnującej uposażenie w celu ustalenia lub dochodzenia wierzytelności.

§ 85. Dyrekcja monopolu może przydzielać pracownikom z urzędu lub na ich prośbę tytułem części uposażenia służbowego, mieszkania w domach stanowiących własność, dzierżawionych lub użytkowanych przez monopol.

Minister Skarbu ustali w drodze zarządzenia wykaz stanowisk z których zajmowaniem dyrekcje monopolów mogą połączyć przymus mieszkania w pomieszczeniach monopolu i przydzielać mieszkania z urzędu.

Należność za mieszkanie, przydzielone tytułem części uposażenia w pomieszczeniach monopolów potrąca się przy wypłacie uposażenia; normy obliczenia tej należności ustala Minister Skarbu.

W przypadku rozwiązania stosunku służbowego lub też przeniesienia do innej miejscowości lub do innego monopolu, pracownik powinien na żądanie dyrekcji monopolu opuścić przydzielone mu przez dyrekcję tytułem części uposażenia mieszkanie najdalej w ciągu 3-ch miesięcy, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego lub przeniesienia, a to pod rygorem zastosowania do niego środków, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342).

§ 86. Szoferzy i woźni po przesłużeniu pół roku, otrzymują corocznie bezpłatnie ubranie służbowe oraz co 3 lata płaszcz.

Za pełnienie służby w niedzielę i święta otrzymują szoferzy i woźni dodatek służbowy na zasadach ustalonych dla niższych funkcjonariuszów państwowych.

§ 87. Pracownicy monopolów otrzymują w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym

miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe diety i zwrot kosztów podróży lub przeniesienia według zasad ustalonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320) z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów §§ 88 — 93 rozporządzenia niniejszego.

§ 88. Diety dzienne wynoszą:

dla pracowników grupy uposażenia	„A”	— 35 zł
„	„B”	— 30 „
„	1	— 25 „
„	2 i 3	— 20 „
„	4—7	— 15 „
„	8 i 9	— 12 „
„	10 i 11	— 10 „
„	12 i 13	— 9 „
„	14	— 8 „

Jednostką obliczania diet jest 24-godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu do powrotu pracownika, przyczem przekroczenia 24-godzinnych okresów czasu, o ile stanowią nie mniej niż 6 godzin, liczy się za jeden taki okres.

Pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwający krócej niż 12 godzin, nie daje pracownikowi prawa do diety; powyżej 12 do 24 godzin, daje prawo do pełnej diety.

§ 89. Dyrektorom i wicedyrektorom monopolów oraz pracownikom 1 — 3 grupy uposażenia zwraca się cenę biletów I klasy kolei lub statku, 4 — 9 grupy uposażenia II klasy, 10 — 14 grupy uposażenia — III klasy.

Jeżeli na statku są tylko dwie klasy, cenę biletu I klasy zwraca się również pracownikom 4 — 9 grupy uposażenia, II zaś klasy — pracownikom 10 — 14 grupy uposażenia. Dyrekcja monopolu może przyznawać pracownikom zwrot dopłat za miejsca sypialne.

Tytułem pokrycia kosztów dojazdu na dworzec i z dworca lub do przystani i z przystani oraz wydatków na trażarzy, wypłaca się ryczałt w wysokości po 4 zł za dojazd w danej miejscowości tam i z powrotem łącznie.

§ 90. W przypadkach, gdy podróże służbowe w określonym rejonie należą do stałych obowiązków pracownika, dyrekcja monopolu może wypłacać pracownikom zamiast należności przewidzianych w § 87 ryczałt według norm ustalonych przez Ministra Skarbu.

§ 91. Pracownikom, przebywającym w delegacji w jednej i tej samej miejscowości dłużej niż 2 tygodnie, wypłaca się diety w wysokości ustalonej w § 88, t. j. całe diety tylko przez pierwsze 2 tygodnie, licząc od dnia następującego po dniu przybycia do miejsca pobytu na delegacji, przez następne 6 tygodni diety zmniejszone dla utrzymujących rodzinę o 20%, dla samotnych — o 40%, po upływie zaś tego czasu diety zmniejszone dla utrzymujących rodzinę o 30%, dla samotnych — o 50%.

Delegacje służbowe nie mogą bez zgody Ministra Skarbu trwać dłużej niż 3 miesiące.

§ 92. W razie przeniesienia pracownika z urzędu do innej miejscowości przyznaje się poza dietami i zwrotem kosztów przejazdu na pokrycie wszystkich wydatków, połączonych z przeniesieniem, zasiłek w wysokości 2 miesięcznego zasadniczego uposażenia dla utrzymujących rodzinę i 1-miesięcznego — dla samotnych.

§ 93. Przy przeniesieniach na prośbę pracownika przyznanie w całości lub w części kosztów przeniesienia zależy od uznania dyrekcji monopolu.

§ 94. W razie pełnienia przez pracowników monopolów czynności służbowych poza granicami Państwa będą im przyznawane i wypłacane należności według zasad, mających zastosowanie do funkcjonariuszów państwowych, przyczem dla ustalenia tych należności, grupy uposażenia pracowników monopolów odpowiadać będą stanowiskom funkcjonariuszów państwowych, określonym w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym, oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320) według następującej tabeli:

Grupy uposażenia, określone w § 75 rozporządzenia niniejszego	Stanowiska, określone w § 4 rozp. Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r.	
„A” i „B”	x x x x x x x x	ust. (1) pkt. 1) lit. d)
1, 2 i 3	x x x x x x x x	„ „ „ e)
4 i 5	x x x x x x x x	„ „ „ f)
6 i 7	x x x x x x x x	„ „ „ g)
8 i 9	x x x x x x x x	„ „ „ h)
10	x x x x x x x x	„ „ „ i)
11, 12 i 13	x x x x x x x x	„ „ „ j)
14	x x x x x x x x	„ „ „ k)

Do należności, określonych w ustępie poprzedzającym, dyrekcja, a jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów, Minister Skarbu może przyznawać w miarę uzasadnionej potrzeby odpowiednie dodatki, nieprzewyższające 100% tych należności.

§ 95. Pracownikowi, którego stałą siedzibą służbową jest zakład monopolu mieszczący się zagranicą, dyrekcja monopolu za zgodą Ministra Skarbu może przyznać poza uposażeniem zasadniczym dodatek, odpowiadający większym ewentualnie kosztom utrzymania, specjalnemu rodzajowi funkcji lub też wydatkom reprezentacyjnym.

Część IV.

Przepisy emerytalne.

§ 96. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego nabywa pracownik po upływie co najmniej 15 lat za-

liczalnych do wysługi emerytalnej w myśl postanowień § 105 w razie:

a) zwolnienia go ze służby na podstawie postanowień § 32,

b) zwolnienia go ze służby na własną prośbę w przypadkach:

1) trwałej niezdolności do służby,

2) ukończenia 60-ciu lat życia,

3) uzyskania prawa do pełnego zaopatrzenia emerytalnego i ukończenia 55-ciu lat życia,

c) w razie wydalenia go ze służby ze zmniejszeniem zaopatrzenia emerytalnego (§ 43 p. 3).

§ 97. Wyjątkowo nabywa pracownik prawo do zaopatrzenia emerytalnego:

1) po upływie 5 lat zaliczalnych do wysługi emerytalnej, w myśl postanowień § 105, jeżeli zwolnienie ze służby pracownika nastąpiło z powodu trwałej niezdolności do służby, spowodowanej kalectwem lub chorobą, nabytą bez własnej winy po wstąpieniu do służby,

2) bez względu na czas zaliczalny do wysługi emerytalnej wskutek trwałej niezdolności do służby z powodu:

a) nieszczęśliwego wypadku, wynikłego z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych,

b) działań wojennych w miejscu służbowego pobytu,

c) chorób zakaźnych, panujących epidemicznie w miejscu służbowego pobytu.

§ 98. Pracownikowi, który po upływie co najmniej 10 lat służby zaliczalnej do czasu służby w myśl postanowień § 7 stał się trwale niezdolny do służby, a ponadto utracił bez własnej winy trwale co najmniej 95% zdolności do zarobkowania, dolicza się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego w granicach § 108 rozporządzenia niniejszego 10 lat do czasu służby, podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

§ 99. Pracownikowi, który wskutek wypadków, wymienionych w pkt. 2 § 97, utracił również zdolność do pracy zarobkowej, wymierza się zaopatrzenie emerytalne według norm § 108, doliczając ponadto do wysługi emerytalnej w granicach tegoż paragrafu zależnie od stopnia utraty zdolności do zarobkowania:

przy utracie zdolności od	35%	do	54%	—	2	lata,
"	"	"	55%	"	4	"
"	"	"	75%	"	6	lat,
"	"	"	85%	"	8	"
"	"	"	95%	"	10	"

W wyjątkowych przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Skarbu może pracownikom, o których mowa w ustępie 1, przyznać zaopatrzenie emerytalne w wymiarze wyższym od przewidzianego w tym ustępie aż do pełnego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 108).

Doliczanie lat w myśl ustępów poprzedzających następuje pod warunkiem:

1- trwałej niezdolności do służby, spowodowanej przyczynami, wskazanymi w punkcie 2 § 97,

2- zgłoszenia wypadków w ciągu jednego roku.

W przypadkach, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie, a należycie usprawiedliwionych i udowodnionych, zgłoszenie może być przyjęte, jeżeli jednak nastąpiło nie później niż w 3 lata po zajściu wypadku.

§ 100. Trwała niezdolność do służby oraz niezdolność do zarobkowania w przypadkach, o których mowa w §§ 96, 97, 98 i 99, związek przyczynowy pomiędzy niezdolnością do służby lub zarobkowania a okolicznościami, wymienionymi w §§ 97 i 98, oraz stopień utraty zdolności do zarobkowania w przypadkach, wymienionych w § 99, mają być stwierdzone przez komisję lekarską, orzekającą na zlecenie dyrekcji właściwego monopolu.

Minister Skarbu ustanowi bądź jedną komisję lekarską dla wszystkich pracowników monopolów, bądź też oddzielne komisje lekarskie właściwe dla jednego lub więcej zakładów monopolowych.

W skład komisji wchodzić będą trzej lekarze, z których jeden pełnić będzie czynności przewodniczącego.

Orzeczenia komisji zapadają większością głosów i są ostateczne.

Minister Skarbu wyda instrukcję, normującą działalność komisji.

§ 101. Otrzymujący zaopatrzenie emerytalne pracownik, którego zwolnienie nastąpiło z powodu choroby lub trwałej niezdolności do służby, może być w ciągu lat 5, licząc od dnia zwolnienia, poddany zarządzeniem dyrekcji monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów, Ministra Skarbu badaniu komisji lekarskiej, a w razie stwierdzenia, że przestały istnieć okoliczności, któreby uzasadniały zwolnienie — powołany zpowrotem do służby.

§ 102. Zaopatrzenie emerytalne oraz pensje wdowie i sieroce przyznaje i wymierza dyrekcja tego monopolu, w którym pracownik ostatnio pracował, a jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów monopolów — Minister Skarbu.

Przeciwko decyzji dyrekcji monopolu w sprawie zaopatrzenia emerytalnego lub pensji wdowiej i sieroczej, służy prawo odwołania się do Ministra Skarbu w ciągu 30 dni, licząc od dnia doręczenia dekretu pensyjnego.

§ 103. Gdyby pracownikowi lub pozostałej po nim rodzinie oprócz zaopatrzenia przewidzianego rozporządzeniem niniejszym, służyło z innego tytułu prawo do zaopatrzenia, wypłacanego ze Skarbu Państwa lub instytucji państwowej, uprawiony ma prawo wyboru.

§ 104. Osoby, które podstępnie uzyskały zaopatrzenie emerytalne, pensję wdowią lub sierocą

lub wyższy wymiar tego zaopatrzenia lub pensji od przysługującego im na zasadzie niniejszego rozporządzenia, mogą być pozbawione orzeczeniem dyscyplinarnym prawa do dalszego pobierania tego zaopatrzenia, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karno-sądowej i obowiązku wynagrodzenia szkody, wyrządzonej monopolom.

Postępowanie dyscyplinarne w tych przypadkach winno być przeprowadzone w trybie, przewidzianym w części II rozporządzenia niniejszego.

Z chwilą, gdy postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte, Minister Skarbu jest uprawniony do natychmiastowego zawieszenia w całości lub części zaopatrzenia emerytalnego do czasu uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego.

W razie pozbawienia emeryta prawa do dalszego pobierania zaopatrzenia emerytalnego, mogą być do członków jego rodziny zastosowane postanowienia § 46 rozporządzenia niniejszego.

Kwoty nienależnie pobrane podlegają zwrotowi bez względu na to, czy wprowadzenie władzy w błąd było świadome i niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej.

§ 105. Do wysługi emerytalnej zalicza się:

- 1) czas służby zaliczonej w myśl § 7;
- 2) czas czynnej służby wojskowej z wyjątkiem okresów już zaliczonych na podstawie § 7 i z wyjątkiem służby obowiązkowej oraz lata czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okres odbywania kar, orzeczonych przez władze b. państw zaborczych za taką działalność.

Czas ten bądź okresy i lata zaliczane będą pracownikom monopolów do wysługi emerytalnej na tych samych zasadach i w tym samym trybie co funkcjonariuszom państwowym;

- 3) te poprzedzające służbę w monopolach okresy służby państwowej, niezaliczone do czasu służby oraz okresy pracy w charakterze pracowników umysłowych, za które zostaną monopolom przekazane opłaty lub wkładki ubezpieczeniowe; zaliczalność tych okresów do wysługi emerytalnej unormują oddzielne przepisy.

Pracownicy, którym w myśl § 7 zalicza się do czasu służby okresy służby państwowej o charakterze publiczno-prawnym, cywilnej lub zawodowej wojskowej, zachowują posiadane w tej służbie prawa zaliczalności do wysługi emerytalnej okresów państwowej służby kontraktowej oraz służby w byłych państwach zaborczych i okresów służby samorządowej oraz pracy zawodowej.

Okresy te podlegać będą zaliczeniu do wysługi emerytalnej przy zastosowaniu odpowiednich przepisów ustawy emerytalnej dla funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych w brzmieniu, obowiązującym w czasie zwalniania pracownika ze służby, podlegającej rozporządzeniu niniejszemu, lub też w czasie śmierci pracownika. Dla ustalenia, ile lat jest zaliczalnych ze służby w byłych państwach zaborczych i ze służby samorządowej oraz z pracy zawodowej, według przepisów ustawy emerytalnej

dla funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych, czas służby w monopolach o charakterze publiczno-prawnym uważany będzie za czas stałej służby państwowej w rozumieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej.

§ 106. Do wysługi emerytalnej dolicza się ponadto:

- 1) czas obowiązkowej służby wojskowej,
- 2) minimalny, określony właściwymi przepisami, czas studjów wyższych na jednym z wydziałów uniwersytetów lub w równorzędnym zakładzie naukowym, jeżeli czas studjów nie biegnie równoległe z czasem służby, zaliczalnym do emerytury i tylko w przypadku całkowitego zakończenia studjów przepisaniem egzaminami, jednakowoż w ilości nie wyższej niż 4 lata.

Wszystkie doliczenia, o których mowa w paragrafie niniejszym, mają wpływ tylko na wymiar, nie zaś na uzasadnienie roszczenia do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 107. Przy ostatecznym obliczeniu lat wysługi emerytalnej, w myśl postanowień §§ 105 i 106, nie uwzględnia się części roku do 6 miesięcy włącznie, natomiast okres, przekraczający 6 miesięcy, liczy się jako pełny rok.

Postanowienie powyższe nie ma zastosowania przy obliczaniu wymienionego w §§ 96, 97 i 98 rozporządzenia niniejszego 15-letniego względnie 5-cio i 10-letniego okresu, uzasadniającego roszczenie do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 108. Podstawa wymiaru zaopatrzenia emerytalnego pracowników monopolowych w grupie uposażenia „A” i „B” równa się podstawie wymiaru takiegoż zaopatrzenia funkcjonariuszów państwowych w IV grupie uposażenia,

- w grupie uposażenia 1, 2 i 3 — V gr. up. funk. państw.,
- w grupie uposażenia 4 i 5 — VI gr. up. funk. państw.,
- w grupie uposażenia 6 i 7 — VII gr. up. funk. państw.,
- w grupie uposażenia 8 i 9 — VIII gr. up. funk. państw.,
- w grupie uposażenia 10 — IX gr. up. funk. państw.,
- w grupie uposażenia 11 — X gr. up. funk. państw.,
- w grupie uposażenia 12 i 13 — XI gr. up. funk. państw.,
- w grupie uposażenia 14 — XII gr. up. funk. państw.

Zaopatrzenie emerytalne wynosi po 15 latach zaliczalnych do wysługi emerytalnej — 40% i wzrasta za każdy następny rok o 3%, aż do 100% podstawy wymiaru, co stanowi pełny wymiar zaopatrzenia emerytalnego. W przypadkach, w których jest możliwe nabycie prawa do emerytury po krótszym okresie czasu niż 15 lat, zaopatrzenie emerytalne

wynosi do 10 lat zaliczalnych do wysługi emerytalnej włącznie 30% i wzrasta za każdy następny rok do 15 lat włącznie o 2% podstawy wymiaru.

§ 109. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego rozpoczyna się od 1 dnia miesiąca następującego po zwolnieniu ze służby.

Zaopatrzenie emerytalne płatne jest miesięcznie z góry.

§ 110. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego gaśnie:

- 1) w razie śmierci emeryta,
- 2) gdy emeryt, powołany ponownie do służby, w myśl postanowień § 101, odmówi objęcia służby,
- 3) w przypadku nałożenia kary, określonej w § 39, oraz w razie pozbawienia emeryta orzeczeniem dyscyplinarnym prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

W przypadku, wymienionym w punkcie 3, członkom rodziny emeryta przyznać można odpowiedni zasiłek przy analogicznym zastosowaniu § 46 rozporządzenia niniejszego.

§ 111. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego nie przysługuje:

- a) w razie przebywania emerytowanego pracownika dłużej niż pół roku poza granicami Państwa albo Wolnego Miasta Gdańska, jeżeli Minister Skarbu nie zezwoli na dalsze otrzymywanie zaopatrzenia emerytalnego zagranicą,
- b) w razie utraty obywatelstwa polskiego z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego,
- c) na czas otrzymywania zaopatrzenia z tytułu niezdolności do służby lub pracy na zasadzie innych ustaw, jeżeli świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa lub instytucji państwowej; postanowienie to nie ma zastosowania do weteranów powstań narodowych oraz wdów i sierot po nich, o ile otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212),
- d) po zastosowaniu przepisów § 130 niniejszego rozporządzenia na czas umieszczenia emerytowanego pracownika w zakładzie dla umysłowo-chorych.

Emerytowanym pracownikom monopolów, którzy w urzędach, instytucjach lub przedsiębiorstwach państwowych pozostają w publiczno-prawnym stosunku służbowym, zawiesza się wypłatę bieżących rat emerytury.

Emerytowani pracownicy, którzy zajmują jakiegokolwiek płatne kontraktowe stanowisko w urzędzie, instytucji lub przedsiębiorstwie państwowem lub jakiegokolwiek stanowisko w organizacji samorządu terytorjalnego lub gospodarczego, tudzież w instytucjach ubezpieczeń społecznych, oraz emerytowani pracownicy, którzy pobierają emeryturę z funduszów samorządu terytorjalnego lub gospodarczego lub instytucji ubezpieczeń społecznych, otrzymują tylko taką część przyznanego im na mocy rozporządzenia niniejszego zaopatrzenia emerytalnego, która wraz z wynagrodzeniem bądź zaopatrzeniem pobieranem

z danego urzędu, instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu nie przewyższa 150% uposażenia, ostatnio pobieranego w służbie czynnej.

W przypadkach, przewidzianych w paragrafie niniejszym, wypłaca się zaopatrzenie emerytalne od dnia pierwszego miesiąca następującego po usunięciu przyczyn, wymienionych w tym paragrafie, nie wcześniej jednak niż od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu się o zaopatrzenie.

§ 112. Emerytowany pracownik monopolu, powołany ponownie z urzędu lub na własną prośbę do służby, podlegającej przepisom rozporządzenia niniejszego, traci prawo do poprzednio przyznanego mu zaopatrzenia emerytalnego. Przy ponownym rozwiązaniu stosunku służbowego wymierza mu się zaopatrzenie emerytalne według ostatnio otrzymywanego uposażenia, przyczem do wysługi emerytalnej, nabytej przed reaktywacją, dolicza się cały okres służby, odbytej po reaktywacji.

§ 113. Pracownik, zwolniony ze służby z urzędu na podstawie postanowień § 32 przed nabyciem prawa do emerytury, otrzymuje jednorazową odpłatę w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, określonego w § 75 za każdy pełny rok służby zaliczonej do czasu służby w myśl postanowień § 7, najwyżej jednak w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia, określonego w § 75.

Prawo do odpłaty nie służy, o ile pracownik bezpośrednio ze służby w monopolach przechodzi do służby w urzędach, instytucjach lub przedsiębiorstwach państwowych.

§ 114. Wdowy i sieroty (ślubne, uprawnione i uznane) po pracowniku zmarłym w czynnej służbie lub na emeryturze, mają prawo do pensji wdowiej lub sieroczej, jeżeli mąż bądź ojciec lub matka nabył (a), w myśl przepisów §§ 96 — 99, prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

W razie śmierci pracownika, w warunkach, określonych w punktach 1 i 2 § 97, pozostałej po nim wdowie i sierotom przysługuje również prawo do pensji wdowiej lub sieroczej.

§ 115. Pensja wdowia wynosi połowę zaopatrzenia emerytalnego, które otrzymywał zmarły mąż, lub do którego miałby w chwili śmierci prawo. Pensja wdowia po pracowniku poległym lub zmarłym wskutek działań wojennych wynosi 50% pełnego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego dla tej grupy uposażenia, którą posiadał zmarły mąż (§ 108).

§ 116. Prawo do pensji sieroczej nabywają po ojcu dzieci ślubne, uprawnione i uznane. Pensja ta wynosi:

- a) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa żyje i ma prawo do pensji wdowiej — 1/4 część pensji wdowiej,
- b) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa nie żyje, lub nie ma prawa do pensji wdowiej — 1/2 pensji wdowiej,

c) dla jedynej sieroty bez ojca i matki — 2/3 pensji wdowiej.

Jeżeli wdowa żyje i ma prawo do pensji wdowiej, lecz nie otrzymuje tej pensji z powodu otrzymywania zaopatrzenia emerytalnego ze Skarbu Państwa lub instytucji państwowej z tytułu własnej służby, sierotom służy prawo do pensji sieroczej według postanowień punktu b) bądź c) paragrafu niniejszego.

§ 117. Prawo do pensji sieroczej mogą nabyć dzieci ślubne, uprawnione i uznane również po matce. Jeżeli sierota nabyła prawo do pensji po ojcu i po matce, wypłaca się sierocie pensję wyższą.

Sierota ma prawo do otrzymywania pensji po matce za życia ojca w razie jego niezdolności do pracy i niemożności zapewnienia sierocie utrzymania.

Pensja sieroca po matce wynosi 1/4 część zaopatrzenia emerytalnego matki.

Łączna kwota pensyj sierocych nie może ani sama, ani wraz z pensją wdowią przekraczać wysokości zaopatrzenia emerytalnego, które otrzymywał, lub do którego miałby prawo w chwili śmierci ojciec. Gdyby suma pensyj sierocych albo sama, albo łącznie z pensją wdowią przewyższała wysokość zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły ojciec pobierał lub do którego w chwili śmierci miałby prawo, należy zmniejszyć proporcjonalnie pensje sieroce.

§ 118. Zony i dzieci pracowników, powołanych do służby wojskowej na skutek mobilizacji, którzy zaginęli na terenie działań wojennych, otrzymują od dnia pierwszego miesiąca następującego po wstrzymaniu uposażenia tymczasową pensję w wysokości należnej im ewentualnie stałej pensji wdowiej lub sieroczej. Gdy na podstawie towarzyszących zaginięciu okoliczności istnieje podejrzenie, że zachodzi wypadek dezercji, postanowienia paragrafu niniejszego nie mają zastosowania do czasu stwierdzenia, że wypadek dezercji nie zachodzi.

§ 119. W razie odnalezienia się zaginionego, potrąca się na rzecz monopolu przy wypłacie zaległego uposażenia kwotę, wypłacaną żonie i dzieciom tytułem tymczasowej pensji.

W razie nieodnalezienia się zaginionego w ciągu 3½ lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym podpisano preliminarja pokojowe, żona czy też dzieci powinny przed końcem tego terminu przedstawić orzeczenie sądowe, uznające zaginionego za zmarłego, lub stwierdzające, że fakt śmierci należy uważać za ustalony. W przeciwnym przypadku pensja tymczasowa zostaje wstrzymana.

Orzeczenie sądowe stanowi podstawę do przyznania pensji stałej.

§ 120. Wdowa nie ma prawa do pensji:

a) jeżeli małżeństwo zostało zawarte przez emeryta,

b) jeżeli wspólność małżeńska została sądowo rozdzielona bez obowiązku męża do utrzymania żony.

Dzieci, pozostałe z małżeństwa, zawartego przez emeryta, nie mają prawa do pensji sieroczej; dzieci uznane korzystają z prawa do pensji sieroczej tylko o tyle, o ile uznanie nastąpiło przed nabyciem prawa do emerytury przez uznającego.

§ 121. Prawo do otrzymywania pensji wdowiej i sieroczej rozpoczyna się z pierwszym dniem miesiąca, następującego po tym miesiącu, za który zmarły pracownik (emeryt) otrzymał ostatnio należne uposażenie lub zaopatrzenie emerytalne.

Dla sierot, które przyszły na świat po tym terminie, prawo do pensji rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca po urodzeniu.

Pensje wdowie i sieroce płatne są miesięcznie z góry.

Jeżeli żądanie przyznania pensji wdowiej lub sieroczej nie zostało zgłoszone w ciągu jednego roku od dnia śmierci męża bądź ojca lub matki, należy przyznać pensję wdowią lub sierocą od pierwszego dnia miesiąca po dniu zgłoszenia.

Dyrekcja Monopolu, za zgodą Ministra Skarbu lub, jeżeli to dotyczy wdów i sierot po dyrektorach i wicedyrektorach monopolów, — Minister Skarbu może przyznać pensję wdowią i sierocą od terminu, ustalonego w ustępie 1 paragrafu niniejszego, jeżeli osoby uprawnione wykażą, iż zaszły ważne okoliczności, które uniemożliwiły im wcześniejsze zgłoszenie żądania o zaopatrzenie.

§ 122. Prawo do pensji wdowiej lub sieroczej gaśnie:

a) ze śmiercią wdowy lub sieroty z końcem miesiąca, w którym śmierć nastąpiła,

b) w razie ukończenia przez sierotę 18-go roku życia lub też wcześniejszego zawarcia związku małżeńskiego,

c) gdy wdowa lub sierota została przez sąd prawomocnie skazana za czyn karygodny, a skazanie pociągnęło za sobą utratę praw publicznych.

Sierotom, odbywającym studia w zakładach naukowych państwowych lub prywatnych z prawem publiczności, przyznaje się pensję sierocą po ukończeniu 18-go roku życia na każdy rok szkolny aż do ukończenia studjów, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24-go roku życia.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach, może dyrekcja monopolu za zgodą Ministra Skarbu lub, jeżeli to dotyczy sierot po dyrektorach i wicedyrektorach monopolów, Minister Skarbu zezwolić na dalsze pobieranie, a przy niezdolności do pracy na przyznanie pensji sieroczej także po ukończeniu 18 bądź 24-go roku życia.

§ 123. Prawo do otrzymywania pensji wdowiej lub sieroczej nie służy:

a) w razie przebywania wdowy lub sieroty dłużej niż pół roku poza granicami Państwa, albo Wolnego Miasta Gdańska, jeżeli Minister Skarbu nie zezwoli na dalsze otrzymywanie pensji wdowiej lub sieroczej,

b) w razie utraty obywatelstwa polskiego, z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego,

c) na czas otrzymywania zaopatrzenia z tytułu śmierci męża (ojca) na zasadzie innych ustaw, o ile świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa; postanowienie to nie ma zastosowania do wdów po weteranach powstań narodowych, które otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212),

d) na czas zajmowania przez sierotę jakiegokolwiek stanowiska w służbie państwowej, instytucjach państwowych lub służbie samorządowej, do którego jest przywiązane stałe uposażenie,

e) na czas uwzględnienia sieroty przy wymiarze uposażenia funkcjonariusza państwowego albo zawodowego wojskowego (ojczyma, matki, macochy).

W przypadkach, przewidzianych w paragrafie niniejszym, wypłaca się pensję wdowią lub sierocą od dnia pierwszego miesiąca następującego po usunięciu przyczyn, wymienionych w tym paragrafie, nie wcześniej jednak, niż od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu się o zaopatrzenie.

§ 124. Wdowa, która weszła ponownie w związek małżeński, otrzymuje na swoją prośbę wzamian za pobieraną pensję wdowią albo jednorazową odprawę, albo zachowuje prawo do pensji wdowiej na wypadek ponownego owdowienia.

Zgłoszenie o odprawę winno nastąpić w ciągu 3 miesięcy od dnia zawarcia ponownego małżeństwa.

Odprawa dla wdów w wieku do 45 lat życia wynosi 2-letnią, powyżej zaś tego wieku — jednoroczną kwotę pensji wdowiej.

Gdy wdowa nabędzie prawo do pensji wdowiej z ponownego małżeństwa, otrzymuje w razie ponownego owdowienia, o ile nie otrzymała odprawy po pierwszym owdowieniu, tę pensję wdowią, która jest wyższa, a jeżeli otrzymała odprawę — pensję wdowią, przysługującą z tytułu ponownego małżeństwa.

§ 125. W razie przyznania wdowie zaopatrzenia emerytalnego z tytułu własnej służby, może ona otrzymać tylko jedno zaopatrzenie według swego wyboru.

§ 126. Wdowa po pracowniku, zmarłym w czynnej służbie, nie mająca praw do pensji wdowiej, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości połowy kwoty rocznego uposażenia, służącego za podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża. W tej samej wysokości otrzymują odprawę sieroty bez ojca i matki w wieku poniżej 18 lat po ojcu czy też matce, o ile ci nie nabyli prawa do emerytury z tem ograniczeniem, że jednocześnie można otrzymać tylko jedną odprawę. W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach, może dyrekcja monopolu za zgodą Ministra Skarbu lub, jeżeli to dotyczy sierot po dyrektorach i wicedyrektorach monopolów, Minister Skarbu przyznać odprawę sierotom także po ukończeniu 18-go roku życia.

Sierotom z różnych małżeństw tego samego pracownika wypłaca się odprawę tylko wtedy, jeżeli

wdowa nie skorzystała z tego prawa, albo z prawa tego zrezygnowała na rzecz sierot.

§ 127. W razie śmierci pracownika w czynnej służbie lub na emeryturze, należy się wdowie, która pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, niezależnie od pensji wdowiej lub odprawy, pośmiertne w wysokości 3-miesięcznego uposażenia, pobierane go ostatnio przez zmarłego, w myśl § 75.

Pośmiertne należy się w tej samej wysokości wdowcowi, który ze zmarłą pracowniczką monopolu pozostawał we wspólności małżeńskiej.

W braku wdowy (wdowca) uprawnionej(ego) do pośmiertnego, należy się pośmiertne w tej samej wysokości niepodzielnie dzieciom ślubnym, uprawnionym, uznanym i pasierbom zmarłego, o ile zmarły je utrzymywał. W braku wyżej wymienionych członków rodziny, zwraca się udowodnione koszty leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego innym krewnym lub osobom postronnym.

§ 128. Pracownik, z którym rozwiązano stosunek służbowy z przyznaniem mu zaopatrzenia emerytalnego, ma prawo do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z rodziną z ostatniego miejsca służbowego do przyszłego miejsca zamieszkania w kraju lub na obszarze W. M. Gdańska, według przepisów, normujących sprawę należności za przeniesienie z urzędu w służbie czynnej.

Z powyższego prawa przesiedlenia się można skorzystać w ciągu roku, licząc od dnia zwolnienia ze służby pracownika.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach, dyrekcja monopolu lub, jeżeli to dotyczy dyrektorów i wicedyrektorów, Minister Skarbu może przyznawać zwrot kosztów jednorazowego przesiedlenia w razie, gdy przesiedlenie nastąpiło po upływie roku od dnia zwolnienia ze służby, a zaszły okoliczności, które uzasadniają niedotrzymanie wskazanego w ustępie poprzedzającym terminu przesiedlenia.

§ 129. Wdowie i sierotom po pracowniku zmarłym w służbie czynnej przysługuje prawo do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się po śmierci pracownika na zasadach analogicznych do wymienionych w § 128.

§ 130. Emerytowany pracownik monopolu psychicznie chory, nie mający prócz emerytury innych źródeł utrzymania, może być na wniosek odnośnego opiekuna, za zgodą Ministra Skarbu, umieszczony i leczony na koszt monopolu w zakładzie dla umysłowo chorych, przyczem przez cały czas przebywania w takim zakładzie wstrzymuje się wypłatę zaopatrzenia emerytalnego. Żonie i dzieciom takiego emeryta przysługuje za czas jego pobytu w takim zakładzie prawo do pensji wdowiej bądź sieroczej.

§ 131. Zaopatrzenie emerytalne oraz pensje wdowie i sieroce przyznaje się i oblicza na podstawie danych, zawartych w aktach osobowych pracownika i popartych bądź oryginalnymi dokumentami, bądź też uwierzytelnionymi odpisami takich dokumentów.

Jeżeli pracownik albo wdowa lub sierota roszczą sobie prawo do zaopatrzenia emerytalnego bądź pensji wdowiej lub sieroczej w wyższym wymiarze, aniżeli to wynika z danych, zawartych w aktach osobowych pracownika, powinni udowodnić swe żądanie dokumentami.

Część V.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 132. Pracownicy monopolów posiadający grupy uposażenia przyznane im na podstawie poprzednich przepisów (rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 13 stycznia 1933 r. w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 27 stycznia 1934 r. — Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 77), a oznaczone cyframi rzymskimi otrzymują grupy uposażenia wymienione w § 75 niniejszego rozporządzenia, a oznaczone temi samymi cyframi arabskimi.

§ 133. Pracownicy, którzy pozostawali na służbie w monopolu w dniu 1 lutego 1933 r. i uzyskają na podstawie § 7 zaliczenie do czasu służby okresów służby kontraktowej, o której mowa w ust. 1 p. 2 lit. a) tego paragrafu, obowiązani będą do wniesienia opłat, o których mowa w ustępie 3 § 7 tylko za zaliczoną do czasu służby służbę kontraktową, pełnioną przed dniem 1 stycznia 1928 r.; zaliczenie służby kontraktowej pełnionej od dnia 1 stycznia 1928 r. nie wymaga wnoszenia tych opłat.

Przepisy ustępu poprzedzającego mają analogiczne zastosowanie i co do zaliczania pracownikom Państwowego Monopolu Spirytusowego do czasu służby i wysługi emerytalnej czasu służby kontraktowej pełnionej w Państwowym Monopolu Spirytusowym bezpośrednio przed związaniem z nimi stosunku służbowego, opartego na przepisach rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 maja 1930 r. o stosunku służbowym pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 363).

Warunek uiszczenia opłaty, przewidzianej w ust. 1 paragrafu niniejszego, nie dotyczy tych pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego, którzy uiszcili we właściwym czasie opłaty, przewidziane w ust. 4 § 158 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 maja 1930 r. o stosunku służbowym pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego.

§ 134. Pracownikom, mianowanym na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 maja 1930 r. o stosunku służbowym pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 363), którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 28) pozostawali na służbie w Państwowym Monopolu Spirytusowym, zalicza się do czasu służby lata służby pełnionej w Państwowym Monopolu Spirytusowym wraz z czasem służby lub pracy zawodowej, zaliczonej do wysługi emerytalnej na podstawie powołanego rozporządzenia z dnia 17 maja 1930 r.

Pracownikom Państwowego Monopolu Spirytusowego, którzy pozostawali na służbie w b. rosyjskim zarządzie głównym dochodów niestałych i skarbowej sprzedaży trunków w charakterze pracowników kontraktowych, może Dyrekcja Państwowego Monopolu Spirytusowego za zgodą Ministra Skarbu zaliczyć cały czas służby, spędzonej w powyższym zarządzie, do wysługi emerytalnej.

Pracownikom, którzy w byłych państwach zachodnich pełnili służbę kontraktową w zakładach monopolu tytoniowego lub solnego i na mocy zawartych umów mieli zapewnioną policzalność okresów tej służby do emerytury, dyrekcje monopolów mogą za zgodą Ministra Skarbu zaliczyć te okresy do wysługi emerytalnej.

§ 135. Emeryci oraz wdowy i sieroty, którym zaopatrzenie emerytalne (pensje wdowie i sieroce) zostało przyznane przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, otrzymywać będą nadal to zaopatrzenie bądź pensje wdowie lub sieroce w wymiarze, ustalonym na podstawie przepisów, obowiązujących w chwili wymierzenia im tego zaopatrzenia (pensji wdowiej i sieroczej).

Zaopatrzenie emerytalne (pensje wdowie i sieroce) dla pracowników monopolowych zwolnionych lub zmarłych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, jako też dla wdów i sierot po tych pracownikach, będzie wymierzone na zasadzie przepisów, obowiązujących w chwili zwolnienia lub śmierci.

§ 136. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 28) pozostawali na służbie w Państwowym Monopolu Spirytusowym i posiadali co najmniej 10 lat służby zaliczalnych do wysługi emerytalnej na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 maja 1930 r. o stosunku służbowym pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego, a z którymi rozwiązany zostanie stosunek służbowy przed osiągnięciem przez nich wysługi emerytalnej, wymaganej na zasadzie § 96 rozporządzenia niniejszego, uzyskują prawo do zaopatrzenia emerytalnego według zasad, przewidzianych w § 108 rozporządzenia niniejszego, od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu ukończenia przez byłego pracownika Państwowego Monopolu Spirytusowego 60 roku życia w przypadkach, gdy były pracownik Państwowego Monopolu Spirytusowego nie uzyskał z tytułu swej późniejszej służby lub pracy, pełnionej po rozwiązaniu z nim stosunku służbowego, jakiegokolwiek innego zaopatrzenia oraz, gdy za tego byłego pracownika nie przekazano z Państwowego Monopolu Spirytusowego wkładów ubezpieczeniowych.

W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, pracownikom, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 28) pozostawali na służbie w Państwowym Monopolu Spirytusowym i posiadali co najmniej 10 lat służby zaliczalnej do wysługi emerytalnej na podstawie rozporządze-

nia Ministra Skarbu z dnia 17 maja 1930 r. o stosunku służbowym pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego, w razie rozwiązania z nimi stosunku służbowego przed osiągnięciem wysługi emerytalnej, wymaganej na zasadzie § 96 rozporządzenia niniejszego, może być przyznane zaopatrzenie emerytalne przez Dyрекcję Państwowego Monopolu Spirytusowego za zgodą Ministra Skarbu.

Pracownikom, o których mowa w ust. 2, zaopatrzenie emerytalne zostanie wymierzone według zasad, przewidzianych w § 108 rozporządzenia niniejszego.

Wdowy i sieroty po pracownikach, wymienionych w ust. 2, mają prawo do pensji wdowich i sierocych w wysokości określonej §§ 115 bądź 116 według zasad, przewidzianych w § 108 rozporządzenia niniejszego.

§ 137. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 13 stycznia 1933 r. o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnym pracowników „Polskiego Monopolu Tytoniowego”, „Państwowego Monopolu Spirytusowego” i „Polskiego Monopolu Solnego” (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 28), w brzmieniu nadanem mu rozporządzeniami Ministra Skarbu z dnia 26 lipca 1933 r. w sprawie uchylecia przepisów o zwrocie opłat szkolnych za dzieci pracowników „Polskiego Monopolu Tytoniowego”, „Państwowego Monopolu Spirytusowego” i „Polskiego Monopolu Solnego” (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 466) i z dnia 27 stycznia 1934 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 77).

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

229.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 9 kwietnia 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o częściowej zmianie taryfy celnej wywozowej.

Na podstawie art. 13 ust. 5 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o prawie celnym (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 610) zarządza się co następuje:

§ 1. Uwaga 2 do grupy II taryfy celnej wywozowej, zawartej w załączniku do rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 23 października 1934 r. o ustanowieniu taryfy celnej wywozowej (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 873) otrzymuje brzmienie następujące:

„2. Drewno olszowe, wymienione w poz. 15, wywożone w okresie do dnia 31 sierpnia 1935 r. włącznie — za pozwoleniem Ministra Skarbu 0,80”.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

230.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 13 kwietnia 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem, napojami winnymi, wódkami gatunkowymi, octem, kwasem octowym i drożdżami.

Na podstawie art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 716) zarządza co następuje:

§ 1. Począwszy od dnia 1 maja 1935 r. wprowadza się pobór scalonego podatku przemysłowego od artykułów, wymienionych w tabeli, załączonej do rozporządzenia niniejszego.

§ 2. (1) Do opłacania scalonego podatku przemysłowego od obrotu artykułami, wymienionymi w § 1, obowiązani są:

1) od artykułów, wyprodukowanych na obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem octu spirytusowego — producenci, t. j. przedsiębiorstwa produkujące wspomniane artykuły;

2) od artykułów, sprowadzanych na obszar Rzeczypospolitej, — osoby opłacające od tych artykułów cło, podatek spożywczy lub opłatę monopolową.

(2) Obowiązek opłacania scalonego podatku przemysłowego od octu spirytusowego ciąży na Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego.

(3) Za producenta uważa się również osoby, wytwarzające artykuły (§ 1) z cudzych materiałów na rachunek osób trzecich.

§ 3. (1) Stawki scalonego podatku przemysłowego dla każdego rodzaju artykułów podane są w tabeli, załączonej do rozporządzenia niniejszego.

(2) Scalony podatek oblicza się:

1) od artykułów, wyprodukowanych na obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem octu spirytusowego, — od obrotu, osiągniętego przez zakłady produkujące, a ustalonego w myśl art. 5 p. 7 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P.